

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 57/07-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti JUDr. P. P., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 171/02 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 171/02 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 171/02 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. P. P. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť JUDr. P. P. trovy právneho zastúpenia v sume 8 936 Sk (slovom osemtisícdeväťstotridsaťšesť slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. T. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 57/07 z 27. marca 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť JUDr. P. P. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 171/02.

Okresný súd podaním sp. zn. Spr. 3256/2007 doručeným ústavnému súdu 20. septembra 2007 predložil k s'ťažnosti vyjadrenie, v ktorom je uvedená aj podrobná chronológia priebehu napadnutého konania od doručenia žaloby so stanoviskom zákonného sudcu, s ktorým sa okresný súd stotožnil. V jeho vyjadrení sa okrem iného uvádza:

„K uvedenej ústavnej sťažnosti podanej navrhovateľom podávam v lehote toto stanovisko k veci:

- 3. 5. 2002 - doručený na OS v Žiline návrh na náhradu škody (bez uvedenia konkrétnej výšky)*
- 31. 5. 2002 - podaný návrh navrhovateľa na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti OS Bratislava 3*
- 24. 9. 2002 - uznesenie NS SR, ktorým sa prikazuje vec OS Bratislava 3*
- 26. 11. 2002 - spis doručený nášmu súdu - pridelený sudcovi JUDr. M. K.,*
- 6. 12. 2002 - prevedený do odd. C sudkyňi JUDr. M. B._*
- 10. 4. 2003 - úradný záznam o prerozdelení spisu odd. JUDr. B. podľa opatrenia predsedu č. 3/2003 z 26. 2. 2003*
- 4. 11. 2003 - spis prerozdelený JUDr. M. podľa opatrenia predsedu Spr 3022/2003 zo dňa 3. 11. 2003*
- 3. 12. 2003 - návrh doručený žalovanému na vyjadrenie v lehote 15 dní*
- 22. 3. 2004 - doručené súdu vyjadrenie žalovaného*
- 26. 4. 2004 - vyjadrenie žalovaného doručené žalobcovi na vyjadrenie*
- 6. 5. 2004 - doručené súdu vyjadrenie žalobcu*
- 5. 10. 2005 - termín pojednávania, odročené pre ospravedlnenie žalovaného, žalobca vyzvaný, aby doplnil výšku škody, ktorú si uplatňuje*
- 17. 10. 2005 - doručené podanie žalobcu, kde upresňuje značenie žalovanej strany a špecifikuje výšku požadovanej náhrady škody*
- 12. 12. 2005 - doručené podanie žalobcu, kde znovu upravuje výšku náhrady škody*
- 23. 10. 2006 - spis pridelený mne po odchode JUDr. M. na sťaž na Ministerstvo spravodlivosti*
- 13. 12. 2006 - vydané uznesenie o pripustení zmeny návrhu*
- 26. 1. 2007 - termín pojednávania, vydané uznesenie o zastavení konania a postúpení veci prísl. súdu*
- 15. 2. 2007 - podané odvolanie žalobcom*
- 28. 2. 2007 - spis predložený KS v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní*
- 23. 8. 2007 - spis vrátený z KS v Bratislave*

31. 8. 2007 - vytýčený termín pojednávania na 12. 10. 2007.

Vzhľadom na uvedené úkony považujem sťažnosť žalobcu na prietahy v konaní v čase, kedy mi spis bol pridelený, za neopodstatnenú. K prípadným prietahom v období od podania návrhu do 23. 10. 2006 a dôvodom prerozdeľovania spisu sa neviem vyjadriť. Poukazujem len na skutočnosť, že hoci žaloba bola podaná v máji 2002, žalobca až 17. 10. 2005 riadne doplnil žalobu o výšku škody, ktorej náhrady sa domáha (hoci na druhej strane nebol súdom vyzvaný na doplnenie neúplného návrhu).

Na záver upozorňujem, že na 12. 10. 2007 je vo veci vytýčený termín pojednávania, účastníkom boli predvolania odoslané 6. 9. 2007.“

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení, a preto ich ústavný súd považuje za preukázané.

Právna zástupkyňa sťažovateľa sa k stanovisku okresného súdu vyjadrila podaním z 26. septembra 2007, v ktorom okrem iného uviedla:

«Podanie okresného súdu z 13. 09. 2007 a vyjadrenie zákonného sudcu neobsahuje žiadne rozumné a prijateľné vysvetlenie dôvodov dlhodobej nečinnosti súdu. Sťažovateľovi neboli oznámené dôvody zmeny zákonného sudcu, pričom v konečnom dôsledku sťažovateľ ako účastník konania žiadnym spôsobom nemôže zasiahnuť do organizácie práce súdu. Opakované poukazovanie na to, že sťažovateľ neuviedol v žalobe konkrétnu výšku spôsobenej škody a v priebehu doby, po ktorú sa vec nachádzala na konajúcom súde nemá žiaden súvis s nečinnosťou súdu. Špecifickosťou žaloby bolo to, že výška škody spôsobenej sťažovateľovi sa menila každý mesiac a sťažovateľ by v prípade pojednávania výšku uplatneného nároku na náhradu škody upresnil podľa stavu rozhodného v deň pojednávania. Konečnú výšku škody sťažovateľ mohol vyčíslit' až k 31. 12. 2005 kedy ukončil svoje pôsobenie sudcu na OS Žilina.

Odporca spôsobuje prietahy aj v samotnom konaní pred Ústavným súdom SR, pretože na výzvu Ústavného súdu SR z 13. 03. 2007 odpovedá s odstupom 6 mesiacov a to dňa 13. 09. 2007 (dátumy podľa vyjadrenia k sťažnosti). Prietahy v konaní sú spôsobené výlučne odporcom.

Sťažovateľ nadalej zastáva názor, že zbytočné prietahy v konaní sú dôsledkom ústavne neospravedliteľnej nečinnosti súdu prvého stupňa. Za zbytočné prietahy považuje sťažovateľ aj obdobie od rozhodnutia súdu z 26. 01. 2007, ktoré vznikli v dôsledku nezákonného rozhodnutia s poukazom na Nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 89/1999, podľa ktorého „účastník súdneho konania má právo dôvodne očakávať, že súd jeho vec správne posúdi a nepôjde cestou omylov“. Na tomto mieste sťažovateľ poznamenáva, že jeho právnej zástupkyňi bol síce doručený termín pojednávania na 12. 10. 2007, nebolo jej však doručené rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní, ktoré podala proti uzneseniu OS Bratislava III č. k. 14 C 171/02-107 z 26. 01. 2007. (...)

*Sťažovateľ si uplatňuje trovy konania, ktoré predstavujú trovy právneho zastúpenia vyčíslené nasledovne: a/ § 14 ods. 1 písm. a/, § 11 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. - prevzatie a príprava zastúpenia 05. 12. 2006.....2.730,- Sk
b/ § 14 ods. 1 písm. e/, § 11 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. - sťažnosť z 05. 12. 2006.....2.730,- Sk
c/ § 14 ods. 1 písm. c/, § 11 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. - písomné podanie z 26. 09. 2007.....2.970,- Sk
e/ paušálne výdavky 2 x 164,- Sk, 1 x 178,- Sk.....506,- Sk
spolu trovy právneho zastúpenia.....8.936,- Sk*

Sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd SR o trovách konania rozhodol takto:

Okresný súd Bratislava III je povinný v lehote 3 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR zaplatiť sťažovateľovi JUDr. P. P. trovy konania vo výške 8. 936,- Sk na účet právnej zástupkyne JUDr. T. P., ..., ».

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci (1), o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom je sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu škody. Takéto konanie nie je možné hodnotiť ako zložité, pretože tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej praxe všeobecných súdov. Ústavný súd konštatuje, že do dňa predloženia vyjadrenia k sťažnosti okresný súd vo veci nevykonal ani jedno relevantné pojednávanie, ani žiadny dôkazný prostriedok, teda k hodnoteniu skutkovej a právnej zložitosti vôbec nepristúpil. Prípadná skutková a právna zložitosť nemohla mať teda vplyv na doterajšiu dĺžku tohto konania.

2. Ďalším kritériom pri vyhodnocovaní, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania.

Hoci sťažovateľ v žalobnom návrhu (máj 2002) nevyčíslil výšku požadovanej škody, táto skutočnosť nemala podstatný vplyv na spomalenie konania z dôvodu, že okresný súd sa odstraňovaním nedostatkov jeho podania začal zaoberať až v októbri 2005.

Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že správanie sťažovateľa zásadným spôsobom neovplyvnilo jeho doterajšiu dĺžku.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, prihliadal ústavný súd na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd z obsahu predloženého spisu zistil, že okresný súd od doručenia spisu z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 26. novembra 2002 okrem zaslania žalobného návrhu na vyjadrenie žalovanému (december 2003) a jeho stanoviska sťažovateľovi (apríl 2004) a tiež pojednávania v októbri 2005, ktoré odročil pre neúčast' žalovaného na neurčito, vo veci nevykonal žiadne relevantné pojednávanie, na ktorom by vykonal dokazovanie smerujúce k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Hoci je pravdou, že okresný súd 13. decembra 2006 vydal uznesenie o pripustení zmeny návrhu a 26. januára 2007 zastavil konanie a rozhodol o postúpení veci inému súdu, odvolací súd však jeho uznesenie zrušil a vec mu vrátil v auguste 2007 na ďalšie konanie. Ústavný súd preto konštatuje, že celé napadnuté konanie je od novembra 2002, keď bola vec prikázaná okresnému súdu, až do prerokovania sťažnosti ústavným súdom (október 2007) poznačené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu, a preto nemôže akceptovať jeho stanovisko, že od októbra 2006 vo veci koná.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 171/02 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vzhľadom na výrok o porušení základného práva sťažovateľa, ako aj na to, že namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal zároveň okresnému súdu v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 171/02 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 200 000 Sk, ktoré odôvodnil najmä *„pretrvávajúcim pocitom neistoty, ktorý vyplýva zo situácie, keď má faktický a právny záujem na výsledku sporu o náhradu škody, pričom správanie žalovanej strany nenasvedčuje tomu, že by vec mohla byť vybavená mimosúdnym spôsobom“*, a tiež aj *„pocitmi márnosti a nespravodlivosti“*.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 171/02 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (začiatok súdneho konania a zistený skutkový stav) ústavný súd považoval priznanie sumy 50 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľom požadovanú výšku finančného zadosťučinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú, preto jeho žiadosti nevyhovel.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. T. P.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľa uplatnila nárok na náhradu trov konania v sume 8 936 Sk za dva úkony právnej služby urobené v roku 2006 (prevzatie zastúpenia a spísanie sťažnosti) každý v sume 2 730 Sk a režijný paušál 2 x po 164 Sk a jeden úkon právnej služby urobený v roku 2007 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 26. septembra 2007) v sume 2 970 Sk a režijný paušál v sume 178 Sk. Keďže požadované trovy konania boli vyčíslené v súlade s kritériami platnými pre úhradu trov konania v roku 2006 a 2007 podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v požadovanej sume.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 8 936 Sk je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2007